

Arbeidsmarktflits

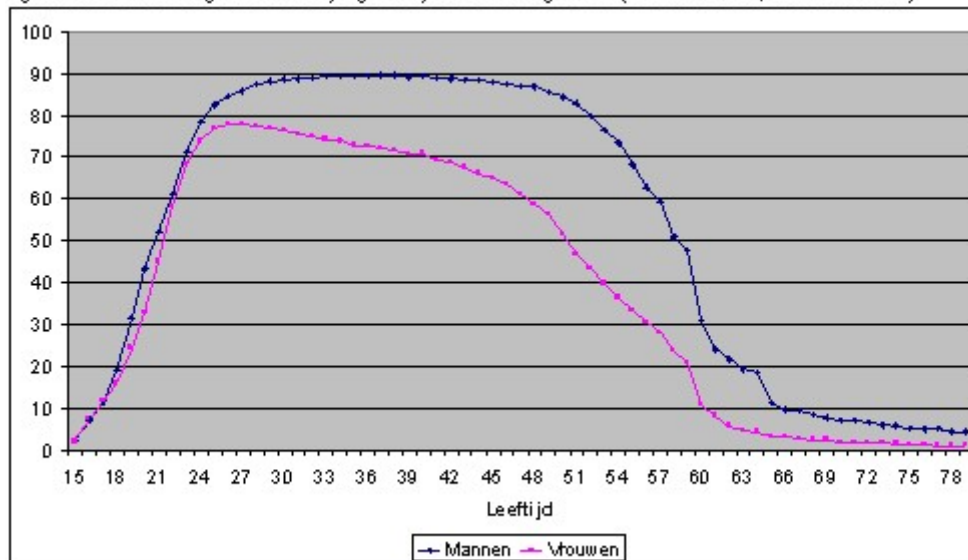
Over oude mannen en jonge vrouwen

23 February 2005

Leeftijd is een belangrijke factor op de arbeidsmarkt. De aandacht voor het komende en langverwachte debat over het einde van de loopbaan maakt dat duidelijk. Gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt laten toe om zeer gedetailleerd de factor leeftijd te analyseren met betrekking tot arbeidsdeelname. Zo kunnen we bijvoorbeeld per eenjarige leeftijdscategorie het aandeel werkenden in de bevolking (de werkzaamheidsgraad) berekenen. Dat levert ons een gedetailleerder beeld op van de uittrede uit de arbeidsmarkt dan voorheen.

Wanneer we de werkzaamheidsgraad bekijken per leeftijd, komen duidelijke verschillen naar voor tussen mannen en vrouwen. Richten we eerst onze aandacht op de vrouwen. Opvallend is dat het hoogste niveau van werkzaamheid bereikt wordt op de leeftijd van 26 jaar. In alle oudere leeftijdscategorieën ligt de werkzaamheidsgraad lager, tot 40 jaar slechts een beetje lager, maar op hogere leeftijd duikelt het aandeel werkenden dieper in. Verschillende factoren beïnvloeden dit patroon. Belangrijk is het cohorde-effect: pas eind jaren zestig kwam de toetreding van vrouwen op de arbeidsmarkt op gang, zodat de oudere cohorten vrouwen vandaag nog steeds een lage werkzaamheid kennen. We zien sinds die tijd dat jonge vrouwen meer participeren dan de voorgaande generatie. Bij de jongere leeftijdsgroepen speelt dit effect nu ook nog, maar het neemt stelselmatig af. Tot slot begint de definitieve uittrede van vrouwen vanaf de leeftijd van 45 jaar, wat vroeger is dan bij de mannen.

Figuur. Werkzaamheidsgraad naar eenjarige leeftijdsklassen en geslacht (Maas Gewest; 4^e kwartaal 2001)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt bij de KSZ - basistoepassing 2, NIS Bevolkingsstatistieken (Bewerking Steunpunt WAW)

De werkzaamheid bij mannen blijft op een hoog niveau tot 50 jaar en begint dan geleidelijk te dalen. Na de leeftijd van 55 jaar zien we enkele sleutelmomenten waarop de werkzaamheid met een forse klap daalt: een eerste kleine klap bij het bereiken van de leeftijd van 58 jaar, vervolgens een mokerslag bij het bereiken van het 60e levensjaar, gevolgd door een kleine naschok op 61 jaar. Vooral de grote val tussen 59 en 60 jaar spreekt boekdelen: op 59-jarige leeftijd werken nog vijf op tien mannen, op 60-jarige leeftijd slechts drie op tien. Deze sleutelmomenten geven duidelijk weer dat het uittredepatroon bij de mannen sterk wordt bepaald door de mogelijkheden die de wetgever geeft om vroeger dan de officiële pensioenleeftijd¹ de arbeidsmarkt te verlaten. De klap op 58-jarige leeftijd vindt zijn oorsprong voor een belangrijk deel bij het brugpensioen en de daling op 60-jarige leeftijd is een gevolg van de mogelijkheid om op rustpensioen te gaan vanaf 60 jaar.² Vanaf 61 jaar verloopt de uittrede minder massaal: van degenen die op 61 jaar nog werken, blijft de meerderheid werkzaam tot de officiële rustpensioenleeftijd van 65 jaar.

¹ Momenteel 65 jaar voor mannen en 63 jaar voor vrouwen.

² Vanaf 60 jaar kan je op rustpensioen indien je een loopbaan hebt van minimum 35 jaren.